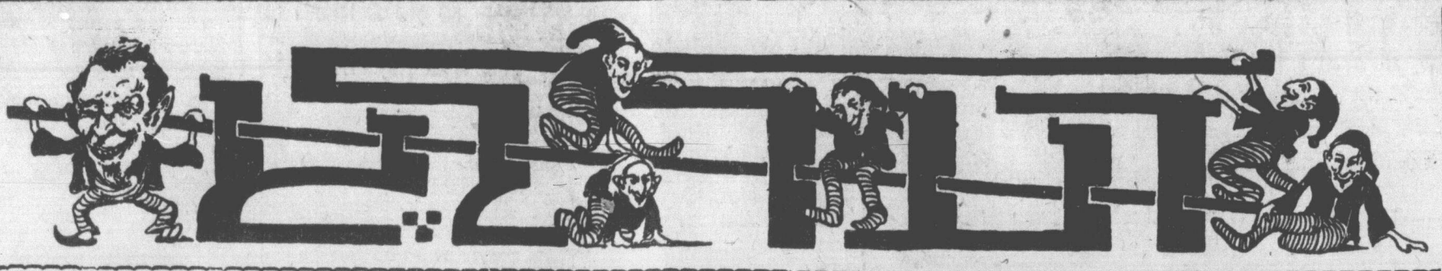

„די גויאישע קעפּ"

(אלפּער אנעקדאט, צופערזעלט)

פון אברהמ'ל.

עוואלוציע פון ליבע

א קוק פון אן אויג,
א שמייכעל פון ליפּען,
א פלאם אין הארצען,
בענקונגס־וועהען,
א בלום,
א בריוועל,
א לבנה נאכט,
א פארק,
אומארמונג,
א קוש,
גליק,
סטראטעגיע,
א ברוגז,
טרעהרען,
איבערבעטען זיך,
א סורפרייז פארטי,
קענדי,
טיקעטס,
א באל,
א טעקסי,
דאס גליקליכע ווארט,
אן ענגיידזשמענט פארטי,
מעריידזש לייסענס,
א חופה,
פוירניטשור,
א הויז,
קויהלען,
„פעידי",
סלעק,
א שווינגער,
טראבעל,
קרינגעריי,
א באדדער,
דיימאנדס,
אן אפיניטי,
א סעפעריישאן,
סופּארט,
אלימאני,
א גט,
א נייע ליעבע . . .

אן אפּקיהלונגס־מיטעל

שדכן: — איך האב פאר אייער טאכטער א טייערען חתן, ער האט נאר איין חסרון: ער איז א היים־בלוטיגער.

מחותן: — דאס איז נישט קיין חסרון, אז ער וועט א קוק טאן אויף מיין קראסאוויצע, וועט איהם דאס בלוט פאר־קיהלט ווערען.

מען צילט...

א געגראמטע לידעל, געווידמעט דער באוועגל און נאדעל מגפה, וועלכע בושעוועט איצט ביי אונז אין שטאדט.

צילען.
צילען, צילען,
אלע צילען . . .
צילי צילעט
צמח צילעט,
צדק צילעט,
אלע צילען.
ס'איז א שרפה,
א צייט מגפה
איצט מיט צילען . . .
מיין לאנדסמאן
זלמן זייוועל
ביזי איז מיט
נידעל, בייוועל
און זיין ווייבעל
העני הודעל,
צילעט באוועל
אין דער נאדעל
און מיין שכנה,
שרה שטרודעל,
האט אריינגעצילעט
הונדערט באוועל
אין א נאדעל . . .
וואונדער באוויזע
האט מרס. פודעל
צוויי הונדערט קאטען
אין איין נאדעל . . .
עס צילעט
גרויס און קליין.
צילען באוועל
אין נאדעל אריין.
צילען, צילען,
אלע צילען,
מיט צילען ביזי
קאפּ און הענט
ווילען צילער
א מאנומענט? . . .

איהר באי און יענערס

סיידי'ס באי טראגט סילקענע סטאקינגס, זיידענע העמדער, מיינער טראגט פראסטע.

סיידי'ס באי טראגט א דיימאנד פון אין טאי, א נאדלענעם זיינער, צוויי מיי ערע רינגען אויף די פינגער, מיינער טראגט אן איינערסאל וואטשקע.

סיידי'ס באי נעהמט זי צו דער אפּערא, מיינער נעהמט מיך צו מוא־ויס. סיידי'ס באי איז א ספּענדער, מיי־נער איז זעהר אויסגערעכענט. סיידי קרינט פון איהר באי פּרעזענטען און איך קרינ פון מיינעם ליעבע.

און דאך איז סיידי פארליבט אין מיין באי...

אויב איהר דענקט, אז איך בין פאר־ליבט אין איהר באי, מאכט איהר קיין מיסטייק ניט...

„די גויאישע קעפּ"

א צימערעל באוואוינט האט דער מלמד מיט זיין אשה
אין צווייטען — צעהן תלמידים אהן
אביסעל לופט כאטש פרישע...

אזא מלמד, וועלכער ליידט
פון „שכר" און „אדישקע",
און וואס ביי איהם איז אויסגעדארט
פון הונגער יעדע קישקע.

נאטירליך — האט „קיין צייט נעהאט"
זיין דירה־נעלט צו צאלען,
און איז געבליבען שולדיג, ביז
דער חוב איז אויפגעשוואלען...

דער בעל־הבית האט ניט געוואלט
מעהר ווארטען... אויס רחמנות
און אפּשרייבען די בעביכעס
ביים קבצן פאר משכנות...

אין א פריהמארגען, ווען געקנעלט
דער רבי האט „משפּטים",
האט ער דערזעהן צוויי הויכע געסט,
אין בלייבט פאר שרעק אהן אטעם.

צוויי פּאליציאנטען שרייבען אפּ
זיין קישען און גמרא
פאר דירה־נעלט און זאגען איהם:
„א גוטען־טאג, רב ארע!"...

אהן לשון דער מלמד בלייבט
א קורצע צייט, נאר ענדליך,
באמערקט ער צו דער רביצין:
„ווי גוים זענען שענדליך!

כ'לעבען, פויערשע קעפּ!
זיי ווייסען נאר קיין דין ניט!...
דערביי האט דער מלמד זיך
פארהוסט און גוט פארכלינעט...

„וואס זאגסטו" — מאכט ער — רביצין,
צו די ערלים גראבע?!
האט ניט געמעגט זיי כאפּען פאר
דער חיצפּה די „כוואבע"?

א פּלוגתא אין דער גמרא איז
בפירוש קלאר און אפען,
צו וואס געשאפען איז די נאכט —
צום לערנען, צי צום שלאפען?...

אין איין „מאן־דאמר" האלט — די נאכט
צום לערנען איז באשאפען,
דער צווייטער, דענקט, אז מעגשען ביי
דער נאכט נאר שלאפען דארפען.

ממה־נפשך, אויב ס'האלטען די
שמשים, אז „צום שלאפען",
וואס נעהמען זיי די קישען צו
און מיך אזוי באשטראפען?

פארקעהרט, קוים האלטען זיי די נאכט
באשטימט איז נאר פאר תורה,
וואס נעהמען זיי די גמרא צו!?
איז דאס ניט קיין עבירה?...

נאר נעה פרעג קשיות אויף די „קעפּ

פאר דיר און פאר די שכנים!

פון די שמשים איינער האלט
מיט'ן ערשטען 'מאן־דאמר" —
די נאכט איז נאר צום שלאפען,
און די „גמרא" נעהמען לאמיר!...

דער צווייטער דענקט, צום לערנען איז
די נאכט פאר אונז באשאפען,
וואס טויג דיר דאן די קישען, ווען
דער שלאף איז נאר פאר גראפען?...

און אויב דו זאגסט — זיי ווייסען ניט
דעם דין — דאס הייסט „באליידיגט!"

אזוי האט אונזער רביצין
די פּאליציי פארטיידיגט . . .

ביים דאקטאר

דאקטאר: — ניין, איהר זייט נישט קראנק. עס איז נאר אן איינבילדונג! נעהמט זיך אריין אין קאפּ, אז איהר זייט נישט קראנק, און איהר ווערט שוין גע־זונט.

חולה: — גוט, איינשטימיג! נעהמט זיך, הער דאקטאר, אריין אין קאפּ, אז איך האב אייך באצאלט פאר דעם ווייזיט — און דער ווייזיט איז באצאלט.

אזוי זיינט אַ קאנאדער דיכטערין

פאר הייגטיגען זונטאג האט אונז קאלענע גרשוני צונעשיקט א פאראריע אויף א ליעד פון דער מאנטרעאלער דיכטערין איידע מאזע, און אזוי ווי מיר זענען בטבע ניט קיין שלעכטע, דרוקען מיר עס, ווינשענדיג דערביי, אז עס זאל נאר האבען אזא גרויסען דערפאלג ווי די מענערשע פאראריעס.

מיין וועלט

פון איידע מאזע.

מיין וועלט איז ווי א קעסטעלע די גרייס,
אז עס קאן נישט אריין.
נישט קיין גריל
און נישט קיין מויז.
און אז איך שלאף,
וואנדער איך ארוים
און ס'איז גרוי,
אזוי, —
ווי מיינע אייגענע טריט,
שטיל, געלאסען.
ווייל עס ווילען זיך שטערענדלאך
נישט צושפּילען —
מיט זילבערנע סודות
אויף מיין קעפּעלע געהן,
מוז איך דאך שטעהן,
אט אזוי, סתם אזוי,
גלאט אזוי, אודאי אזוי.

דער לץ פרעגט

וואס פאר א קונץ וועט צייגען פּראפעסאר קונץ?

אדער וועט ער קונציג פארנארען די היגע אידען איינריידענדיג זיי אז דער „איקאר" איז ניט קיין קאמוניסטיש קלייזעל?

* * *

פארוואס האט מ. נאוויקאוו און זיין טרופּע אויסגעקליבען צו זייער אפּפאהר די פּיעסע „טויט־שטראף"?

* * *

זאל עס באדייטען אז זיי האבען דא געהאט „טויט־שטראף" שפּי־לענדיג טעאטער. אדער האבען די היגע אידען געהאט „טויט־שטראף" זיצענדיג אין טעאטער?

* * *

פארוואס ווערט דער קאמוניסטישער באזאר געהאלטען אין א היגער שול?

* * *

איז עס א באוויז, אז די קאמוניסטען פארכאפּען שוין די היגע שולען, אדער ווען די קאמוניסטען זוכען ביזנעס איז ביי זיי א שוהל אויך א געשעפט?

* * *

פעהלט די מיטגלידער פון דער לאנדאנער שוהל עטליכע אידען צו א מנין, אזוי אז זיי האבען געמוזט אנקומען צו די קאמוניסטען?

* * *

וואס פאר אן אויפגאבע האבען די היגע דעלעגאטען געהאט דורכ־צופירען ביי דער ציוניסטישער קאנווענשאן?

* * *

ווען וועט מען אנהייבען דורכפירען די פארשפּרעכונגען, וועלכע מען האט אונז געמאכט ביי די שטאדטישע וואהלען?

* * *

איז טאקע לעצטען זונטאג געווען אזוי קאלט אין שטאדט, ווייל אלע גדולים און אלע לצים זענען געווען אין מאנטרעאל?

* * *

אדער דערפאר ווייל עס איז געווען א הויז־צו־הויז זאמלונג פאר'ן געצייג קאמפּיין?

שפּריצען

פון יהושע זינגער

א גרויסער פּראפעסאר, איז ארוים פרוי: הער, האסטו געזעהן אין פראנט מיט אן ערקלערונג, אז קינדער האבען פון אונז, מיסעס קאהען, דער בוטשער־ניט אלע מאל דעם געשמאק פון זייערע קעס, נייע העט?

עלטערען.

איהר ווייסט? דאס איז אן אמת'ע טהעאריע!

מיטוואך אין דער פריה, הער איך ווי מיין פרוי מוסר'ט מיין עלטערע מייד דעל בעסי'ן:

„טאכטער מיינע! ביזט געכטען געווען אין פארלאר ביז פיער אזייגער ביינאכט, און זיך געקושט מיט סעמי'ן! דו ווייסט דאך, אז איך גלייך עס ניט, און דער פּאפּא דיינער גלייכט עס אויך ניט!"

„איך ווייס עס, מא!" ענטפערט בעסי, „אבער סעמי גלייכט עס יא, און איך אליין, גלייך עס אויך!"

* * *

„איך בין געווען מיט מיין פריינד, ביי א לאיער, וועגען א טרייעל וואס ער האט.

זאגט צו איהם דער לאיער:

„איהר וועט מוזען זיין זעהר פאר־זיכטיג, ווייל איהר וועט דארפען דורככמא־כען א קראס־עקזאמיניישאן. האט איהר שוין אמאל אין לעבען דורכגעמאכט א קראס־עקזאמיניישאן?"

„ניט איין מאל, פאני לאיער! פארגעסט ניט, אז שוין פופצעהן יאהר, אז איך האב חתונה געהאט, און די גאנ־צע צייט וואוינט מיין שווינגער מיט אונז!"

* * *

איך בין געווען מיט מיין פרוי ביי א לעקטשור. וואו א גדול האט געדרעט איבער „די פילאזאפיע פון בריוך שפּי־נאזא".

ארויסגעהענדיג פרעגט מיר מיין פרוי זי: האסטו געזעהן היינ־טער אונז, מיסעס קאטשע דער פישער־קערס פון באלדווין סטריט, נייעם פאר־קאוט, זי איז געווען די גאנצע צייט אין איהם, אלע זאלען זעהן?

"עס טוט מיר לייד, אן ניט, ווייל די מעהרסטע צייט פון לעקטשור, האב איך געשלאפען."

"נו, האסטו טאקי א סך געלערענט ביים לעקטשור, אבי דו האסט באצאהלט א דאלאר פאר א טיקעט!"

* * *

איך פרעג א חבר פון מיין לינקען קאמוניסטישען ברענטש:

"חבר, געצעל! איהר האט חתונה געהאט מיט א הינקעריגער מיידעל, און מיט צעהן טויזענט דאלאר נדן. און איהר ווילט מיר איינרייידען, אז עס איז געווען א שידוך אויס ליעבע?"

"שור, אויס ליעבע! — אויס ליעבע צו די געלט!"

* * *

מיין שכן איז געקומען מיט זיין קאר, און איך זעה אז דער פּנים איז צו־הרג'עט, א שרעק!

פרעג איך: מיסטער פּלאצקי, ווער האט דאס אייך אזוי שעהן געפיקסט?

"אה," זאגט ער, "דאס האב איך אין סאני־סייד, געהאט אן ארגומענט, מיט דעם מאן, וואס האט צו טאן מיט דער טראפיק."

"פאר וואס האט איהר ניט צוגערו־פען א פּאליסמאן?"

'דער ארגומענט איז דאס טאקי גע־ווען מיט'ן פּאליסמאן!"

* * *

איך פרעג אונזער בוק־קיפּערין, וואס זי וואלט געטאן, ווען זי קריגט די ווייר־דזשעס, וואס א פרעמיער מיניסטער קריגט?

"דאס איז ניט קיין שווערע פראגע בלעם", זאגט זי, "פרעגט בעסער דעם פרעמיער, וואס וואלט ער געטאן, ווען ער קריגט מיינע ווייר־דזשעס?"

* * *

איך בין געווען מיט מיין פריינד אין האספּיטאל. זיין פרוי ליגט דארט. זעהר ערנסט קראנק.

בעט זי איהם: הערי טייערער, זאג מיר צו, אז איך וועל שטארבען וועסטו חתונה האבען מיט מיסעס בלומ־קין!"

"מיט דער מיסעס בלומקין! דאכט זיך, אז דו האסט איהר אלע מאל גע־האסט ווי פּאיזען?"

"יעס, אט דעריבער וויל איך טאקי, אז דו זאלסט מיט איהר חתונה האבען!"

* * *

איך פרעג אונזער דיענסט־מיידעל, ווארום זי האט געגעבען די סעק איהר באי, וואס איז א מילך־דרייווער, און אנ־געפאנגען ראמאנסירען מיט דעם בור־טשער־באי, דאכט זיך, אז דער מילך־דרייווער, איז א גאנץ פיינער באי.

זאגט זי: איר טאטע עליו השלום, פלעגט אלע מאל זאגען, אז בלוט איז דיקער פון וואסער!

* * *

איך האב דא א לאנדסמאן, זעהר א רייכער, אבער א קארגער.

בין איך צו איהם געקומען מיט כאך א איר, בעטען א נדבה פאר דעם געצייג־קאמפּיין.

זאגט ער צו מיר: איך פארשטעה ניט, ר' בער, וואס איהר זענט מיר גע־קומען דרעהען א קאפּ, מיט די פרעמדע אידען פון רוסלאנד, וועהרענד איהר ווייסט, אז איך האב דא אין טאראנטא אן איינענעם פעעלע. דריי ברידער אהן ארבייט, פיער שוואגערס, וואס קענען ניט ארבייטען, און אן אלטע טאטע־מאמע!

"אבער איהר גיט דאך זיי ניט קיין סענט!" רופ איך אויס.

"אט דאס מיין איך דאך טאקי!" זאגט ער, "אז איך גיב ניט קיין איינענע וועל איך דאך פרעמדע אודאי ניט געבען!"

דער ביגאמיסט

אזא מין פאנטאזיעלע מיט א סך ווירקליכקייט.

און דער ביגאמיסט איז געשטארבען. זעקס פרויען, פון זעקס פארשידענע שטעדט, פון זעקס פארשידענע לענדער, זענען צו זיין לויה געקומען...

זעקס פרויען זענען לעבעדיג זיין ארון געשטאנען, זעקס פרויען האבען טרערען פארגאסען, זעקס פרויען האבען איינס אויף דאס צווייטע מיט ניפּטיגע פייפען פון זייערע ווייגנדע אויגען געשאסען...

און דער ביגאמיסט איז אין קבר אריינגעלעגט געווארען, אין בויך פון דער הייליגער, הייליגער, פרידליכער ערד, האט דער ביגאמיסט'ס בייזע בלוט שלום געפונען.

און יעדען טאג איז איינע פון די זעקס פרויען אויפ'ן בית עולם געקומען, א בלום אויפ'ן קבר ארויפגעלייגט און יעדען טאג פלעגט איינע פון די זעקס פרויען די בלום פון דער צווייטער פרוי פון קבר ארונטערגעריסען און איהר בלוט אריינגעשטעקט...

דער לעצטער פרעג פון טאג

פון ב. וויטאל.

ווידער רעדט מען פון אנטוואפנונג און דאס הארץ מיינס ציטערט ווידער, ווייל איך קען שוין אט דאס רעדען, כ'האב געהערט שוין אט די לידער.

אז עס רעדען דיפּלאמאטען, מיינען זיי פארקעהרט צו זאגען, פרידען מיינען ביי זיי הארמאטען, און אנטוואפנונג מיינען זיך שלאגען.

זיסע ריידעלאך איז שנאה, ניפּט אין לאקריץ איינגעוויקעלט, אז זיי שמועסען פון גאנצקייט, מיינען זיי צופליקט, צושטיקעלט.

זאג איך זיי דערפאר, אז בעסער ניט צו רעדען פון אנטוואפנונג, וועלען מיר דאך קענען האבען כאטש א שטיקעל שלום־האפנונג.

גראמען פון טאג

פון ב. וויטאל.

ווידער רעדט מען פון אנטוואפנונג און דאס הארץ מיינס ציטערט ווידער, ווייל איך קען שוין אט דאס רעדען, כ'האב געהערט שוין אט די לידער.

אז עס רעדען דיפּלאמאטען, מיינען זיי פארקעהרט צו זאגען, פרידען מיינען ביי זיי הארמאטען, און אנטוואפנונג מיינען זיך שלאגען.

זיסע ריידעלאך איז שנאה, ניפּט אין לאקריץ איינגעוויקעלט, אז זיי שמועסען פון גאנצקייט, מיינען זיי צופליקט, צושטיקעלט.

זאג איך זיי דערפאר, אז בעסער ניט צו רעדען פון אנטוואפנונג, וועלען מיר דאך קענען האבען כאטש א שטיקעל שלום־האפנונג.